

Cheers!

Zo'n 4700 studenten
doen deze week mee
aan de El Cid. Wat
staat hen allemaal te
wachten in Leiden?

Wie zijn wij? (En nog zeven vragen over *Mare*)

Hallo eerstejaars! Aangenaam: wij zijn het Leids universitair weekblad *Mare*. En omdat er aan de universiteit én in de journalistiek geen domme vragen bestaan, stellen we er acht over onszelf, zodat jullie ons kunnen leren kennen.

DOOR FRANK PROVOOST
ILLUSTRATIE SILAS.NL

1. Waarom heeft de Leidse universiteit een eigen krant nodig? Daar gebeurt toch niets?

Pardon? Daar gebeurt juist hartstikke veel. Het is een intellectueel broeinest waar 35 duizend studenten en ruim zesduizend medewerkers zich bezighouden met alle mogelijke soorten kennis: van kleitabletten tot K-pop, van de oerkrnal tot meerkroeten die nesten bouwen van plastic afval. In die steeds verder uitdijende gemeenschap liggen de verhalen voor het oprapen.

2. Maar wacht even, de universiteit heeft toch een even snel uitdijende afdeling voorlichting en communicatie die dat kan doen?

COLOFON

Mare: Rapenburg 38, 2311 EX Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
Website mareonline.nl
Twitter @weekbladmare
Mastodon @weekbladmare@mastodon.online
Instagram @weekbladmare
Facebook: Leids Universitair Weekblad Mare
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 10.000

Hoofredactie: Frank Provoost
frank.provoost@mare.leidenuniv.nl

Redactie: Vincent Bongers
vbongers@mare.leidenuniv.nl

Dat klopt, maar voorlichters zijn er – begrijpelijkerwijs – om de glorie en de eer van de universiteit te benadrukken. Zij schrijven niet over dingen die minder goed gaan.

3. Wat gaat er allemaal mis dan?

De immense kamernood onder studenten, wetenschapsfraude, ontspoorde ontgroeningen, instituten waar een angstcultuur heerst, draaideurdocenten die van het ene flexcontract naar het andere hobbelen, klokkenluiders die vergeefs misstanden melden en daarna worden vermalen, de pechgeneratie die gebukt gaat onder groeiende studieschuld, mentale problemen, klimaatstress, protesten en bezettingen waarbij beveiligers studenten op weg naar huis achtervolgen. Nog meer voorbeelden?

4. Maar eh... *Mare* schrijft toch ook gewoon wat de universiteit wil?

Nou, nee hoor. De redactie is onafhankelijk en kan over alles kritisch verslag doen. Dat is ook afgesproken met het college van bestuur en vastgelegd in een redactiestatuut.

5. Huh? Maar waarom zou een universiteit in vredesnaam betalen voor haar eigen slechte nieuws?

Omdat uitgerekend aan de universiteit alles draait om kennis en de uitwisseling van ideeën. De academie is geen multinational waar woekerwinsten heilig zijn en de communicatie beperkt moet blijven tot een fonkelende glossy waarin uitsluitend lof en bewondering klinkt voor alle topprestaties.

De belangrijkste taak van de universiteit is: studenten opleiden tot kritische denkers. Daarbij is zelfreflectie onontbeerlijk. Zeker aan het zogeheten *praesidium libertatis* (bolwerk der vrijheid) is het niet meer dan vanzelfsprekend dat het bestuur onafhankelijke journalistiek onder-

steunt, een breed debat met een veelvoud aan opinies aanmoedigt en altijd bereid is verantwoording af te leggen over het beleid... en eventuele blunders.

6. Zoals?

De 371 slimme camera's die in alle gebouwen werden ophangen zonder studenten en medewerkers daarover te informeren én zonder de benodigde digitale beveiliging en benodigde privacy-voorwaarden op orde te hebben. Onze onthulling over #cameragate leidde naast grote onrust ('ik trok mijn wenkbrauwen op', zei de minister van Onderwijs) ook tot protesten in Leiden en Den Haag. Hoewel het bestuur aanvankelijk sputterde over 'onjuiste berichtgeving', bevestigde een onafhankelijk onderzoek onze bevindingen. De camera's zijn uitgezet.

7. Dus jullie zoeken voortdurend naar onheil?

Integendeel. Onze journalistiek is juist ook een belangrijke verbindende factor. De universiteit is namelijk een nogal versplinterde verzameling van losse satellieten die her en der over Leiden en Den Haag zijn verspreid. Al die faculteiten en instituten weten niet zo gek veel van elkaar. Via *Mare* kunnen ze elkaar leren kennen. Rechtenstudenten ontdekken dat hun hoogleraar ook advocaat is van een gevangene die al ruim twintig jaar zonder enige vorm van proces (of zelfs maar aanklacht) vastzit in Guantanamo Bay. Een geniale natuurkundeprof komt er via de krant achter dat studenten tegenwoordig zogeheten 'anytimers' verhandelen: een soort virtuele valuta waarvoor ze bereid zijn de meest krankzinnige opdrachten (zie pagina 12) uit te voeren.

8. Waar vind ik jullie?

Onze gratis krant verschijnt iedere donderdag en ligt in alle universitaire gebouwen, boekwinkels, bibliotheken en het gemeentehuis. Het heetste nieuws vind je op mareonline.nl, onze app, nieuwsbrief en social media (@weekbladmare). Het adres van de redactie: Rapenburg 38, redactie@mare.leidenuniv.nl.

En andersom zijn wij ook op zoek naar jullie. Zijn er zaken waaraan wij aandacht zouden moeten besteden? Of wil je zelf voor ons schrijven, tekenen, fotograferen, podcasts en/of video's maken? Laat het ons weten. En geniet vooral van je tijd in Leiden!

Fotografie: Taco van der Eb | Marc de Haan

Illustraties: Bas van der Schot | Bandirah | Silas.nl

Drukwerk: Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk

Advertenties: Bureau van Vliet b.v.
Wateringweg 129, 2031 EG Haarlem
Telefoon 023 - 571 47 45 |
E-mail sales@bureauvanvliet.com
https://bureauvanvliet.com/advertentie/Weekblad

Redactieraad: Kutsal Yesilkagit (voorzitter) | Frank Israel (vice-voorzitter) | Alexander Pleijter (secretaris) | Willem van der Does | Annemarie Drahmman | Rosanne Hertzberger | Zoë van Litsenburg | Hermelijn Smits

Medewerkers: Romy van den Akker | Emiel Beinema | Lente van den Berg | Lisa Boshuizen | Remco Breuker | Josette Daemen | Lorenzo Gerritsen | Omar Ghaly | Olaf Leeuwis | Maia de Quay

Art direction en vormgeving:
Marcel van den Berg, joostmarcellis.nl

De laatste langstudeerders

Als het aan het nieuwe kabinet ligt, keert de langstudeerboete terug. *Mare* vroeg aan ouderejaars-studenten waarom ze uitliepen. 'Ik ga nooit spijt krijgen dat ik iets niet heb gedaan.'

DOOR LISA BOSHUIZEN
FOTO'S TACO VAN DER EB

'Ik dacht altijd dat ik dom was'

Myrthe (25) ging in 2017 psychologie studeren. Na vier bachelor- en drie masterjaren hoopt zij deze zomer af te studeren. 'Door mijn bestuursjaar weet ik dat ik juist heel veel kan.'

Eerst wel, toen niet meer en nu toch weer wel

De langstudeerboete is terug van weggeweest. Die maatregel werd in 2011 al ingevoerd, maar een jaar later met terugwerkende kracht ook direct weer afgeschaft. De boete had destijds wel effect: er waren meer studenten die afstudeerden, alleen betekende dit vermoedelijk ook dat er meer studenten stopten met hun studie.

De boete bedraagt 3000 euro extra bovenop het collegegeld per jaar dat je 'te' lang studeert. Dit geldt als je meer dan één jaar uitloopt, per studie. Als je een master gaat doen, mag je dus wel nog een jaar extra uitlopen. In de situatie van 2011 vielen stages, buitenlandervaring, bestuursjaren en schakelprogramma's (zoals een pre-master) allemaal in dat ene uitlooptjaar. Ook voor deeltijders of studenten die twee opleidingen volgen, werd toen geen uitzondering gemaakt. De langstudeerboete zal naar verwachting ingaan vanaf het collegejaar 2026-2027. Hoe de regeling er dit keer precies uit zal zien, is nog onduidelijk. Pieter Omtzigt (NSC) zei in het Kamerdebat over het Hoofdlijnenakkoord dat er 'nauwkeurig naar uitzonderingen moet worden gekeken'.

'Ik heb altijd hard gewerkt en veel geleerd. Zo begon ik ook met mijn bachelor. Maar al snel kwam ik heel erg in de knoop met mijzelf. Ik heb bij een psycholoog gelopen vanwege een angststoornis. Ik zat in een heel slechte relatie. Ik kon het allemaal niet meer aan. Het heeft een jaar gekost om alle stress bij mijzelf weg te kunnen nemen. 'Eigenlijk vind ik één jaar uitloop best redelijk, zeker als je er nog dyslexie, taalontwikkelingsstoornis, ADHD en de pandemie bij optelt. Veel mensen begrijpen ADHD niet en zeggen: "Je moet gewoon beter focussen." Ik heb medicatie, maar ik ben dan niet opeens "normaal". Het helpt, maar het lost het niet op. 'Toen ik mij ging oriënteren op masters zeiden ze in Leiden tegen mij: "We moeten de master éénjarig maken, maar niemand haalt dat." Als je er dan nog iets naast wilt doen, zit je automatisch al op twee uitlooptjaren. Ik ging een bestuursjaar doen, mijn begeleider kreeg een burn-out en degene met wie ik samen aan een scriptie werkte deed er langer over. Dit resulteerde erin dat ik nu mijn scriptie nog moet afmaken. 'Binnen mijn bestuur had ik twee functies, wat best

veel is. Het jaar daarvoor deed ik een hele zware master en was ik ook nog deel van een grote commissie. Dit heeft er mede voor gezorgd dat ik in een burn-out belandde die in mijn bestuursjaar volledige escaleerde. 'En toch zou ik het weer doen. Ik heb toen een introductieweek georganiseerd. Je bent niet alleen bezig met iets draaiende houden, maar je organiseert veel evenementen en alles wat daarbij komt kijken. Ik heb daar echt mijn plekje gevonden, mijn thuis. 'Ik dacht vroeger altijd dat ik dom was. Mijn bestuursjaar heeft mij laten zien dat ik juist heel veel kan. Ik heb er ontzettend veel geleerd en ik weet nu wat ik wil in mijn leven en waar ik goed in ben. Het zijn vaardigheden die er gewoon niet uitkomen bij een studie. 'Mensen in mijn omgeving die zijn afgestudeerd, vallen een beetje in een gat omdat ze niet weten wat zij willen. Ik weet dat nu juist heel goed: marketing en design, daar wil ik verder mee. Zonder mijn bestuursjaar, had ik die kant niet op gekund. 'Studeren is amazing, maar het duurt ook lang, het is nooit af. Mijn depressieve periodes worden beter als ik bijvoorbeeld een commissie erbij doe.

Dan werk je aan iets concreets en dat geeft je een doel. Nu doe ik ook een commissie: ik organiseer een festival. 'In het begin werkte ik veel naast mijn studie, maar daardoor gingen mijn cijfers naar beneden. Ik heb daardoor niet altijd maximaal hoeven lenen, maar vaak ontkwam ik er gewoon niet aan. Ik leefde heel zuinig, ik weet nog de periode dat je voor minder dan twee euro een hele dag kon eten. 'Tot mijn 21e dronk ik ook geen alcohol, dus daaraan ging het geld ook niet op. Huur en studieboeken waren wel ontzettend duur. Ik heb inmiddels een studieschuld van 80.000 euro, dus ik ben op zoek naar een *sugardaddy*. Ik maak mijzelf niet zo druk om die schuld, maar die mentaliteit heb ik echt moeten creëren. 'Mijn ouders maken zich wel heel erg zorgen. Zij proberen mij te ondersteunen, maar ik ben niet de enige thuis. Eén van mijn ouders is ook vrij ziek en kan nu niet werken. Zij hebben uitspraken gedaan die erg pijnlijk zijn, zoals: "Wij moeten maar eerder overlijden, dan kunnen jullie je studieschuld afbetalen." Hoewel het een grap was, raakt het mij veel meer dan de financiële schuld.' >

'Ik heb inmiddels een studieschuld van 80.000 euro'

‘Lang studeren is heel verrijkend’

Laetitia Sprij (25) begon in 2018 met geschiedenis, maar werd ook toegelaten tot het conservatorium. Nu werkt ze aan een carrière als mezzosopraan opera-zangeres. ‘Met één studie was alles veel makkelijker geweest.’

‘Eenmaal op het conservatorium had ik veel contacturen, alsof ik weer terug was op de middelbare school. Je moet daarnaast veel studeren, dat is gewoon heel zwaar. En ik moest dus nog steeds mijn scriptie schrijven. Na een halfjaar heb ik die maar terug in de lade gestopt. Nu, na bijna drie jaar, is die eindelijk klaar.’

‘Misschien heb ik mij te veel laten afleiden door mijn hobby’s. Ik roeide bij Njord, coachte, speelde dwarsfluit in een orkest en gaf ook nog les in catamaran zeilen. Ik heb mijn hele studententijd vijf à zes keer per week geroeid. Je kan een training niet zomaar afzeggen, je moet het doen voor de ploeg. Die discipline heb ik meegenomen naar het conservatorium. Als je iets graag wilt, moet je daar elke dag voor trainen. Het orkest was een herinnering dat het ook gewoon heel leuk is om met vrienden muziek te maken en dat te delen met anderen. Op het conservatorium is de druk soms zo hoog, dat je dat vergeet, terwijl het de kern is van musicus zijn.’

‘Zonder die tweede studie was alles waarschijnlijk veel makkelijker geweest, dan had ik inmiddels een researchmaster voltooid. Maar nu is mijn leven heel rijk, ik ben echt een kunstenaar en artiest. Het is heel gaaf om fysiek in staat te zijn om zo te kunnen zingen. Het geeft een euforisch gevoel en adrenalinekick om op een podium te staan en je publiek te betoveren.’

‘Het conservatorium is niet voor iedereen weggelegd en je komt daarna in een harde wereld terecht. Ik ben blij dat ik nog altijd mijn geschiedenisdiploma heb om op terug te vallen. Als er een langstudeerboete was geweest, had ik een rekensommetje moeten maken of het betaalbaar zou zijn. Maar lang studeren is heel verrijkend, het is zonde als die mogelijkheden worden ingeperkt. Ik ga nooit in mijn leven spijt hebben dat ik iets niet heb gedaan.’

‘Mijn eerste jaar begon niet lekker. Mijn pake, mijn opa, was terminaal ziek en ik moest meteen ieder weekend naar Friesland. Ik vond geschiedenis in het begin erg saai, maar haalde alles. Later, toen ik meer vrijheid kreeg eigen onderwerpen te kiezen, werd het leuker. Daarnaast volgde ik de minor *Practicum Musicae* aan het conservatorium in Den Haag. ‘Mijn ouders zijn pianisten. Mijn oma zong opera en gaf zangles. Ik had vanaf jonge leeftijd les. Daar deed ik niet veel voor, maar het ging altijd prima. Toen ik doorkreeg welk talent ik had, dacht ik: hoe ver kan ik gaan?’

‘In mijn tweede studiejaar vormde ik een zangduo en ging ik meer optreden. Mijn techniek verbeterde, ik kreeg een nieuwe docent en begon het steeds leuker te vinden. Opeens ging alles als een speer en zeiden docenten zelfs: jij moet gewoon naar het conservatorium. Zo’n kans krijgen maar weinig mensen, het is echt een *once in a lifetime opportunity*. Het is topsport: over vijf jaar zou ik te oud zijn. Het was nu of nooit.’

‘Ik heb toch nog een jaar gewacht, zodat ik nog meer geschiedenisvakken kon afmaken. In mijn derde jaar – tijdens corona – heb ik een fout gemaakt. Ik ben de minor educatie gaan doen. Dat was extreem zwaar. Ik gaf twee dagen les op een middelbare school, roeide selectie – dat deed ik er al die jaren nog naast – en moest me voorbereiden op de toelating van het conservatorium. Lesgeven was mijn back-upplan. Achteraf heb ik mijzelf te veel druk opgelegd. Toen heb ik mijn scriptie moeten uitstellen.’

‘We zijn geen academische robots’

Camiel Kluzenaar (24) begon met de bachelor recht en economie. In het eerste halfjaar haalde hij maar vijf studiepunten. In september start hij met het vijfde jaar van de bachelor geschiedenis. ‘In de lockdown verloor ik al mijn motivatie. Het waren mijn vier muren en ik.’

‘Ja, god, waarom ben ik nou eigenlijk uitgelopen? Ik ben bijna zesdejaarsstudent, dat is al een confrontatie op zich. Maar het is echt een hele rits aan factoren: het niet begrijpen hoe je persoonlijk werkt, wat jouw brein doet tikken en tot twee jaar toe een verkeerde studiekeuze maken.’

‘Ik ben een her-gediagnosticeerde ADHD’er. Op mijn zesde ben ik al in dat traject beland en meteen kreeg ik ritalin voorgeschreven. Toen hebben mijn ouders heel snel aan de noodrem getrokken door te zeggen: ‘Wacht even, we gaan ons kind niet meteen speed voeren.’ Ik ben ze daar heel dankbaar voor.’

‘Daarna is het een beetje in de vergetelheid geraakt. Rechten klonk als een veilige keuze. Ik heb mij laten beïnvloeden door mijn broers, die het allebei studeerden. Ik vond het een grappige gedachte: we hebben drie zonen in de familie, allemaal advocaat. Maar ik ging studeren met totaal geen schooldiscipline. In mijn eerste jaar liep ik daar heel erg tegenaan en besloot: dit gaat hem niet worden. Ik heb toen een halfjaar in de horeca en in een fiet-senwinkel gewerkt.’

‘Toen ik met geschiedenis begon, had ik het gevoel dat ik bezig was met dingen die ik echt heel interessant vond. Maar toen kwam de lockdown. Ik ben daardoor echt al mijn motivatie verloren. Je hebt geen afwisseling meer om je heen: het is jij en je vier muren. Bij gebrek aan prik-

kels ga je de hele tijd op zoek naar prikkels. Die ga je dan niet vinden in je studieboeken.’

‘Als ADHD’er heb je veel te hoge verwachtingen van jezelf. Je bent geneigd dingen groter te maken in je hoofd en kan slecht omgaan met tegenslagen en frustraties. Dat heeft, achteraf gezien, mij meer dan een jaar depressie opgeleverd. Daar heb ik hulp voor gekregen; ik zit nu ook lekker aan de medicijnen. Dat helpt echt enorm.’

‘Het studentenleven is een bijzonder hectische tijd. Die wereld is veel groter dan alleen maar een papertje halen. Zelfontplooiing hoort er ook bij. In mijn eerste jaar ben ik lid geworden bij Njord. De sociale ontwikkeling daar was heel waardevol: je hebt opeens tweehonderdtachtig mensen in jouw jaar met wie je elke week borrelt. Je staat de hele tijd alleen maar te vlinderen.’

‘De gitaar is ook een stukje zelfontplooiing. Na een dag studeren ben ik soms twee uur achter elkaar aan het spelen. Ik heb periodes gehad dat ik er dag in, dag uit mee bezig was. Gewoon weer, ADHD, ik ga op een prikkel af. Let’s go!’

‘Afgelopen halfjaar deed ik de educatieve minor, verschrikkelijk zwaar, maar tegelijkertijd ook ontzettend leuk. Dat was heel waardevol. Nu weet ik dat ik de master wil doen.’

‘Het is cru dat je al op je achttiende je studiekeuze moet bepalen, terwijl je nog niet eens goed bent doorontwikkeld. Een langstudeerboete schiet daarom zijn doel voorbij. Het werkt nog meer in de hand dat je een veilige en stabiele optie kiest, in plaats van een risicovollere opleiding die beter bij je past. Studenten zullen worden gedwongen hun sociale en emotionele ontwikkeling drie jaar lang aan de kant te schuiven en als een academische robot boven hun boeken te hangen.’

‘Studeren wordt een soort ratrace’

Robbert (32) startte in 2016 met bestuurskunde. Na zijn propedeuse begon hij aan geschiedenis. Inmiddels doet hij politicologie waarvoor hij alleen nog een scriptie moet schrijven. ‘Als je niet meteen goed kiest, word je gestraft.’

denten zijn nogal makkelijk wat betreft hygiëne. Mijn ouders hadden een kamer voor mij beschikbaar en daar ben ik niet meer weggegaan. Het was gemak, je hebt ook gewoon drie maaltijden per dag, een soort luxe.’

‘In de academische wereld mis ik soms een soort gemeenschapszin, een soort broederschap. De pandemie heeft dat versterkt. Ik moest twee jaar, koste wat kost, voorkomen dat ik besmet raakte. Dat heeft mij gehinderd om bijvoorbeeld een bestuursfunctie uit te oefenen.’

‘In het najaar hoop ik mijn scriptie in te leveren. Er zijn juridisch bindende nakijk- en inlevermomenten waarvan niet kan worden afgeweken. Dat zorgt ook voor wat studievertraging.’

‘Daarnaast heb ik ook commissiewerk gedaan bij de golfclub. Golfen is goed voor mijn netwerk, je komt daar iedereen tegen. Ik heb ook een paar cursussen gevolgd waaronder academisch schrijven en een cursus bij Clingendael over internationale betrekkingen.’

‘Door de langstudeerboete wordt studeren een soort ratrace. Dan kun je alleen je studie doen en niks erbij: geen bestuursjaar, geen cursussen. Mijn filosofie is dat je moet proberen om je zo breed mogelijk te ontwikkelen. Je wilt de praktijk met de theorie combineren. Daarom ben ik naast mijn studie bij een andere financiële instelling blijven werken.’

‘Over mijn ambities kan ik nog niks concreets zeggen. Ik ga gewoon mee met de grote beweging van het leven. Hoewel ik nog niet actief ben bij een politieke partij, sluit ik een politieke carrière niet uit.’

‘Maar ik vind dat ik mij nog beter ideologisch moet ontwikkelen en wil meer investeren in een relevante maatschappelijke carrière. Ik vind het belangrijk dat je ervaring opdoet zodat je wat kan bijdragen aan de Staten-Generaal. Ik vind het prettig om bijvoorbeeld eerst werkzaam te zijn geweest in het bedrijfsleven. Maar eerst maar eens zien hoe het met mijn bachelorscriptie loopt.’

‘Café Van der Werff is waar mijn studentenleven begon. Bij de introductieweken van Leiden kwam ik een leuk meisje tegen en hier heb ik mijn eerste date gehad. Het leek mij een leuke plek voor dit interview, nu is de cirkel weer rond. ‘Na de middelbare school was ik zoekende. Ik ben toen eerst een tijdje werkzaam geweest bij een financiële instelling voordat ik ging studeren. Dat heeft het lastiger gemaakt om daarna mijn studie weer op te pakken.’

‘Vanwege het leenstelsel moet ik alles terugbetalen, met rente. Ik heb ook geen recht op compensatie omdat ze al die jaren meerrekenen, dat wist ik in het begin ook niet. Het is een knelpunt in ons onderwijssysteem: als je niet gelijk de goede keuze maakt, word je gestraft. Je mist een soort menselijkheid, dat er rekening wordt gehouden met persoonlijke omstandigheden.’

‘Bij bestuurskunde schrijf je alleen maar beleidsstukken, heel cru gezegd. Daar heb ik geen behoefte aan. En alhoewel ik geschiedenis erg leuk vind, is het heel moeilijk om bij werkgevers aan te geven wat je nu precies kan als je dat hebt gestudeerd. Bij politicologie ontwikkel je een bepaalde visie op de maatschappij.’

‘De primaire reden dat ik uitliep was de coronapandemie. Je mist het sociaal contact, je zit de hele dag achter je scherm. Het is heel moeilijk om de hele dag in de boeken te zitten zonder uitlaatklep. Je merkt ook dat de collega’s niet effectief zijn. Het besmettingsgevaar was groot. Ik woonde in een studio in een studentenflat, maar stu-

‘Het is moeilijk om de hele dag in de boeken te zitten zonder uitlaatklep’

Scanners worden snaaiers

Door de introductie van zelfscankassa's in supermarkten wordt veel gestolen. Twee dieven vertellen hoe ze te werk gingen; een werd gepakt. En de manager van de Hoogvliet zegt heimwee te hebben naar de caissière. 'Studenten maken er een sport van.'

DOOR LORENZO GERRITSEN
ILLUSTRATIE SILAS.NL

En enkele keer als psychologiestudent Thomas* buiten de supermarkt zijn kassabon checkte en zag dat hij al zijn boodschappen had betaald, dacht hij teleurgesteld: 'Shit, ik had weer geld kunnen besparen!' Normaal gesproken bespaarde hij namelijk rond de 25 euro per week. Gewoon, zegt hij, door te stelen bij de zelfscankassa. 'Het voelde bijna zonde om het niet te doen. Zeker als het zo makkelijk is.' Volgens cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek is hij niet de enige: in 2022 steeg winkeldiefstal met meer dan dertig procent ten opzichte van het jaar daarvoor. Veel retaildeskundigen verklaren de enorme stijging door de massale opkomst van zelfscankassa's in de supermarkten.

'Een strategie om te stelen was nooit nodig', zegt Thomas. 'Als medewerkers je controleren, pakken ze meestal alleen de bovenste producten uit je tas. Vinden ze toch iets, dan zeg je simpelweg dat je het vergeten was om te scannen. Nadat je die producten had betaald, kon je weer verder. Ik had niet het gevoel dat het hen ook boeide.'

Dat stelen zo makkelijk is, ervoer ook Mark*, die nota bene is afgestudeerd op Economic en Consumer Psychology. 'Wij werden nooit gecontroleerd', zegt hij. 'Ik stal maar een paar keer per maand speciaalbiere voor een spebi-avond met een vriend. Je betaalt relatief veel voor een speciaalbiertje, terwijl het voelt alsof je er weinig voor terugkrijgt. Bij normale boodschappen koop ik alleen budgetmerken. Ik vond het daardoor het risico niet waard om het onbetaald mee te nemen en gepakt te worden voor een blikje tomatenpuree van zestig cent.'

Mark had, in tegenstelling tot Thomas, wél een tactiek. 'Wij hadden zes unieke speciaalbiertjes uitgekozen en van elk namen we er twee. We scanden de helft en deden die gelijk in een tas. Zodra er een steekproef was zeiden we dat we de andere helft apart wilden betalen.'

Het stelen werd uiteindelijk een gewoonte, zegt Thomas. 'Ik heb nooit een schuldgevoel gehad. Ik zou me eerder schuldig tegenover mezelf voelen als ik het niet deed. De Albert Heijn zou die drie euro echt niet missen met hun hoge winsten.' Tegenover een caissière zou ik me schuldiger voelen', zegt Mark. 'Het is dan veel persoonlijker en stelen lijkt me dan heel awkward. Bij de zelfscan nodigen ze je bijna uit.' Tegenover zijn vrienden toonde hij wel berouw. 'Zij vonden dat het moreel niet goed was. Ze zeiden tegen mij dat er ook andere manieren waren om tegen de woekervinsten te protesteren. Een van mijn beste vrienden was er heel erg fel op tegen. Dat vond ik vervelend om te horen en knaagde ook echt aan mij.' Politicologiestudent Floortje Slimmens werkt als zelfscannedwerker bij de Albert Heijn XL in Leiden. Ook zij merkt dat er veel gestolen wordt bij de zelfscankassa. Elke shift komt ze mensen tegen die iets vergeten te scannen.

'Het lastige is dat het officieel pas winkeldiefstal is als je de poortjes uitloopt. Als je daarvoor mensen betrapt, doen ze meestal of het een ongelukje is. Ik hoor altijd dezelfde smoezen, zoals "Sorry! Dat ben ik vergeten" of "Oh, ik dacht dat ik dat gedaan had". Ik geloof de meeste mensen niet. Zelfscan is niet iets wat nieuw is. Het bestaat al jaren en overal hangen de regels uitgelegd. Niemand gaat natuurlijk toegeven dat ze van plan waren om te gaan jatten. Maar ik kan meestal niet meer doen dan ze alsnog laten betalen en laten gaan.' Dat het erger wordt, merkt Slimmens ook aan de maatregelen die de supermarkt neemt om diefstal tegen te gaan. 'Een steekproef is van enkele producten scannen naar twaalf producten gegaan. Bij kleine boodschappen scan je hierdoor tegenwoordig bijna alle producten van de klant.'

Volgens haar reageren mensen erg onbegripvol op die uitgebreide controles. 'Ze zijn er ook van overtuigd dat wij de steekproeven bewust uitkiezen. Soms beginnen ze te schreeuwen: "Waarom ik weer? Ik ben geen dief!"' Wij hebben nu ook banners hangen met het verzoek of klanten respectvol kunnen zijn. Ik snap de frustratie, omdat de zelfscan bedoeld is voor snelle boodschappen. Het voelt dan natuurlijk gek als wij alles opnieuw moeten scannen.'

Wat doet ze bij een heterdaad? 'Ik hoef gelukkig nooit het zware werk te doen, maar geef het door aan een leidinggevende die het afhandelt. Ik blijf het wel spannend vinden om iemand erop aan te spreken. Ze kunnen natuurlijk agressief worden.'

Naast heftigere controles huurt de supermarkt nu ook bewakers in om het personeel te ondersteunen. 'Wij weten niet wanneer zij werken en de klanten ook niet. Zij kijken meestal mee op camera's en wachten tot de dieven de winkel verlaten. Een keer opende ik de winkelpoortjes voor een jongen die zei dat hij geen boodschappen had. Buiten de poort pakten de bewakers hem en bleek dat hij bakjes sushi in zijn jas had verstopt.'

'Als je nu buiten de poorten gepakt wordt bellen wij standaard de politie', zegt Slimmens. 'Ik heb wel eens een shift van drie uur gehad waarin de politie zes keer langskwam, echt bizar. Ik vind het nog steeds een big deal als twee mannen in een politiepak iemand wegvoeren.'

Ook Thomas liep tegen de lamp. 'Bij de Hoogvliet had ik dertig procent niet gescand. De manager werd erbij gehaald en die vertelde mij dat ze helaas de politie gingen bellen. Hij zei dat ze vandaag extra controleerden en dat ik de twintigste persoon was die ze gepakt hadden.'

Die Hoogvliet-manager was Joey Groenenberg. 'Gemiddeld betrappen wij zes personen per dag', zegt hij. 'Studenten maken er een sport van. Ik hoor dat ze soms in studentenhuizen bijhouden hoeveel euro ze al gestolen hebben.' Groenenberg snapt deels waarom de studenten stelen aantrekkelijk vinden. 'De prijzen zijn natuurlijk gestegen. Vlees, bier en cosmetica worden het meest

'Ze nodigen je zowat uit.
Ik voel me bijna schuldig
als ik niet steel'

*De namen van Thomas en Mark zijn gefingeerd, hun echte identiteit is bij de redactie bekend

gestolen. Het zijn eenmaal mindere tijden en studenten proberen hun luxe leven te behouden. Maar als je meer op je budget let, hoef je ook niet te stelen.' Het liefst zou de supermarktmanager de ouderwetse rijkassa's zien terugkomen. 'Ik denk dat er bij normale kassa's minder gestolen wordt. Je bent dan ook verplicht om alles op de band te leggen en de caissière kan elke klant controleren. De salariskosten wegen naar mijn idee op tegen het aantal producten dat wordt gestolen. Helaas wil het hoofdkantoor de zelfscankassa's behouden.'

Daarom ligt de nadruk nu op preventie, zegt hij. 'De Hoogvliet verhoogt het aantal steekproeven én het aantal producten dat daarbij wordt gescand. We zijn ook sneller geneigd om de politie te bellen. Wat veel studenten niet weten is dat het grote gevolgen kan hebben voor hun toekomst. Je krijgt ten eerste een winkerverbod en een civiele boete van 181 euro. Het verbod handhaven we door je gegevens in een map te bewaren en de meeste gezichten worden ook herkend door kassamedewerkers.'

Daarnaast krijgen daders een reprimande. 'Dat is geen strafblad, maar een soort aantekening dat je geregistreerd staat bij de politie. Ik heb een keer een rechtenstudent gehad die toen in mijn kantoor helemaal in elkaar stortte. Een aantekening kon voor hem slechte gevolgen hebben voor toekomstige sollicitaties bij advocatenbureaus.'

Voor Thomas was zo'n reprimande genoeg om te stoppen. 'Nadat de politie gearriveerd was, zeiden ze dat ik het recht had om te zwijgen en ik bij een volgende keer een strafblad kreeg. Toen wist ik pas hoe serieus het was. Sindsdien steel ik niet meer. Ik wil later klinisch psycholoog worden, en met een strafblad gaat dat lastiger.'

Mark is ook uiteindelijk met pensioen gegaan als winkeldief. 'Ik heb nu een vaste baan, dus voelt het stom om voor kleine bedragen te gaan stelen. Het was vroeger ook leuker, want ik had nog een meer puberaal brein. De spanning was een extra motivatie om het te doen.'

'Ik dacht dat ik nooit gepakt kon worden', zegt Thomas. 'Ik had ook nooit nagedacht over de mogelijke gevolgen. Ik had het gevoel dat ik er altijd weg mee kon komen. Achteraf is dat dus niet zo. Nu moet ik elke keer aan mijn vrienden uitleggen waarom ik de Hoogvliet niet in mag.'

Boete, verbod of strengere straf?

De straffen voor stelen hangen af van 'de aard en omvang van de diefstal', laat een politiewoordvoerder weten. 'Een supermarktmanager kan bepalen dat de zaak afgedaan is met een civiele boete en een winkerverbod. Als de politie wordt ingeschakeld kan de zaak leiden tot een reprimande of zelfs een strafrechtelijke vervolging door het Openbaar Ministerie. Zij doen dan een uitspraak op basis van leeftijd, grootte van de diefstal of recidive. In het ergste geval kan het leiden tot een strafblad of een taakstraf.'

Als PhD denk ik nog vaak aan dat ene zinnetje: 'Is dit een ontgroening?'

'Is dit een ontgroening?' zei ik elke keer als ik van de grond moest opstaan tijdens de kennismakingsweek van de studentenvereniging waar ik bij wilde. Ik zei het niet omdat ik het me afvroeg. Ik zei het omdat 'Is dit een ontgroening?' mijn naam was. De naam die de kennismakingscommissie voor me had verzonnen, en die ik elke keer moest noemen wanneer een commissielid me oproeg om op te staan uit de verplichte kleermakerszit en een vraag te beantwoorden of een liedje te zingen.

Ook al mijn mede-aspirantleden kregen een speciale naam toebedeeld, vaak een kwinkslag geïnspireerd op hun echte naam of een opvallend persoonskenmerk. De jongen die altijd voor me zat, gezegend met een weelderige baard, heette 'Moederbeer'. Een meisje wier achternaam overeenkwam met een bekend vleeswarenmerk droeg de naam 'Alles heeft een einde en een worst heeft er wel twee'.

Mijn eigen naam had ik te danken aan het feit dat ik bij mijn inschrijving voor de kennismakingstijd nogal nadrukkelijk had gevraagd of 'kennismakingstijd' echt geen eufemisme was voor 'ontgroening'. 'Nee', had het meisje van de inschrijvingen gezegd. 'Nee', riposteerde ook de kennismakingscommissie telkens wanneer ik mijn naam opdroefde tijdens de week waar ik zo nerveus naar toe had geleefd. En tot mijn verbazing hadden ze gelijk, het was inderdaad geen ontgroening. Tot de laatste dag van de kennismakingsweek bleef ik vermoeden dat er nog wel ergens een goudvis ge-adt zou moeten worden, of een pan soep gekopt (je hoort wel eens wat) – maar niks van dat al.

Een trauma heb ik dus geenszins overgehouden aan die kennismakingstijd, maar onwillekeurig moet ik nog vaak aan dat ene zinnetje denken.

'Is dit een ontgroening?'

De laatste maanden dringt die gedachte zich ook wel eens aan me op terwijl ik zit te zweogen op mijn proefschrift. Want eigenlijk zijn er best wat overeenkomsten tussen een ontgroening en een promotietraject. Beide vormen ze een zware maar vrijwillig aanvaarde beproeving die je uiteindelijk de toegang verschaft tot een exclusief clubje. Een gaaf clubje, dat zeker – of toch in ieder geval een clubje dat zichzelf gaaf vindt, al mag de rest van de mensheid er soms wat onverschillig tegenover staan.

Paradoxaal genoeg zorgt in beide gevallen juist de zwaarte van de beproeving ervoor dat mensen die er eenmaal aan beginnen, er maar zelden uit eigen beweging de brui aan geven. Dan zou het reeds ondergane leed immers voor niks zijn geweest! Hoe onverdraaglijker de zelfgekozen kwelling, hoe hoger de drempel om de stekker eruit te trekken. Nog een paradox: aan de ene kant is het juist de voorgehouden worst (met wel twee einden) die maakt dat men de pijniging volhoudt – in het geval van het promotietraject is die worst de doctorstitel; in het geval van de ontgroening het lidmaatschap van de vereniging. Aan de andere kant maakt juist de anticipatie op dat wat er volgt nádat men de proef heeft doorstaan, de lijdensweg nog zwaarder.

Want zou een ontgroening niet al een stuk minder erg zijn wanneer je tijdens het incasieren van al die wreedheid niet ook nog eens zou hoeven denken 'en met deze mensen moet ik dus nog de rest van mijn studententijd verder'? Wanneer je tussen het goudvis-adten en negentig-graden-zitten niet ook nog eens een beetje leuk en sociaal moet gaan zitten doen omdat je anders straks geen groepje vindt om bij te horen? En zou een PhD niet al een stuk minder zwaar zijn wanneer je tijdens je traject niet afgeleid zou worden door stress over de vraag of je wel zou kunnen meedraaien in het hypercompetitieve systeem waarin je je verder gevorderde collega's verstrikt ziet? Wanneer je niet tussen het schrijven van je proefschrift door ook nog bezig moet zijn met artikelen publiceren en onderwijservaring opdoen en conferenties organiseren want als die dingen niet allemaal op je cv staan dan kom je na je promotie straks niet aan de bak in de academie?

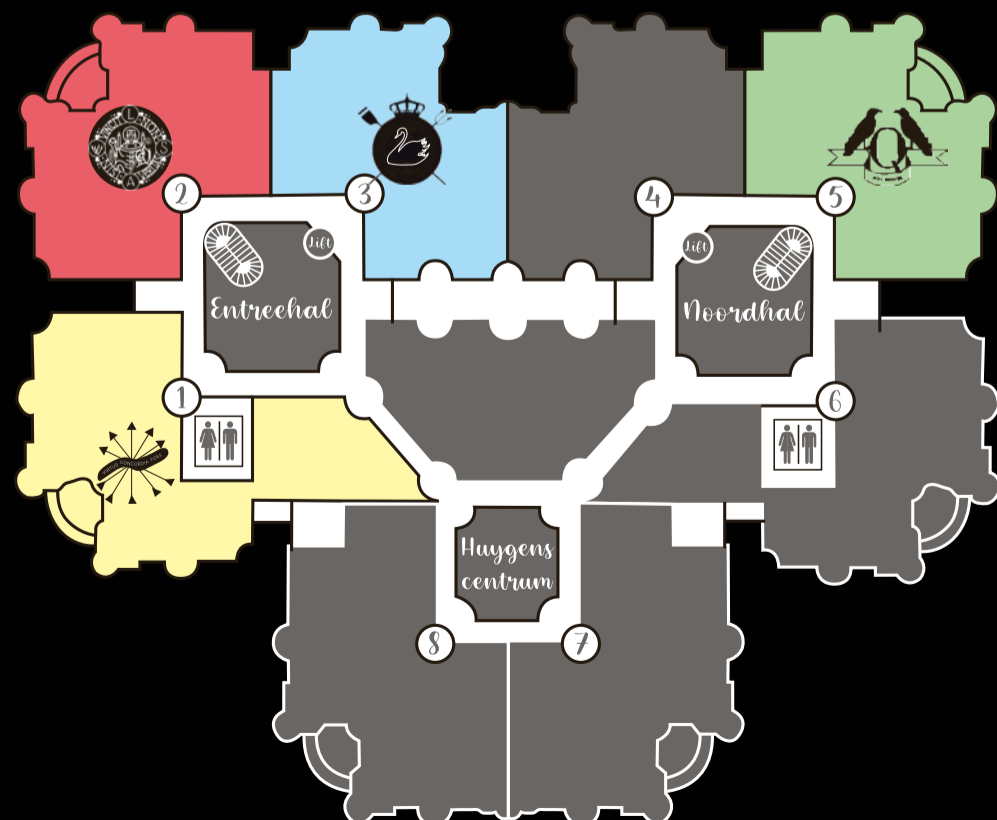
Ik denk dat dat de last aanzienlijk zou verlichten. Beginnende promovendi zou ik dan ook adviseren: verspil geen energie aan zorgen over alles wat er komt (of niet komt) na je PhD, en probeer vooral lekker (en soms niet lekker) op te gaan in de beproeving van het promoveren an sich. Maak je niet druk over alle hokjes die je moet afvinken om straks een postdoc binnen te slepen, en blij je niet vast in het idee dat je na je PhD hoe dan ook in de academische wereld door zou moeten. Uiteindelijk is een promotietraject geen ontgroening. Het is slechts een kennismakingstijd.

Josette Daemen is inmiddels postdoctoraal onderzoeker aan het Instituut Politieke Wetenschap van Universiteit Leiden

Je komt hier niet om te studeren

UB
Verdieping
1

Legenda

- Minerva
- Augustinus
- Njord
- Quintus

De universiteitsbibliotheek is veel meer dan een verzameling boeken en studieplekken. Het is ook een strijdtoneel, vleesmarkt en modeshow. *Mare* ging op expeditie en probeerde de ingewikkelde ongeschreven regels en rangordes te doorgronden.

DOOR PIM BAKX
FOTO TACO VAN DER EB
ILLUSTRATIE @ZO.WATEENPLAATJE

A fgepeigerde scriptieschrijvers, geelgepafte tentsjaarzen of doorgewinterde draaideurpromovendi. Er zijn maar weinigen onbekend met het gebouw aan de Witte Singel, dat dagelijks maximaal 875 studenten huisvest ter voorbereiding op dat ene tentamen, om even bij te kletsen met die ene dispuutsgeenoot of gewoon voor een bakkie beneden bij het UB-café. Eenmaal binnengekomen door de glazen schuifdeuren, passeer je de door pasjes bliepende billentickers en ga je met de wenteltrap omhoog. En nu? Het pand uit 1983 is meer dan een verzameling boeken en studieplekken: het is een reservaat waar strikte gedragscodes gelden en vaste gebruiken zijn ingesleten. De UB is doordrenkt van ingewikkelde ongeschreven regels en rangordes. Daarom ging *Mare* op expeditie in de UB om de belangrijkste mores te ontfaelen.

I. Hoe verenigingen studiezalen claimen

Voor buitenstaanders begint meteen al na binnenkomst een lastige klus; het ontcijferen van de heimelijke zaalhiërarchie. De grote studentenverenigingen hebben namelijk claims gelegd op de studieplekken, blijkt bij een rondgang langs de verschillende zalen. Een geschikte spot zoeken waar je als leek mag gaan zitten, is een uitdaging. Per ongeluk aanschuiven aan de verkeerde tafel kan zomaar leiden tot boze blikken.

Voor student biomedische wetenschappen Sara is de keuze makkelijk: 'La ReBelle, mijn dispuut, zit altijd aan de laatste twee tafels in zaal vijf. Dat noemen we "De Vinexwijk". Ik denk omdat het allemaal op elkaar lijkt.' Eigenlijk weet ze niet beter: toen Sara lid werd bij Quintus, rolde ze er zo in. 'We moesten daar zitten bij de KMT, dus dan begint het eigenlijk al.' Maar wat voor de een als bekend terrein voelt, is voor de ander juist een uitvalsbasis van rust en anonimiteit. Student international business law Josephine zit normaal gesproken veilig en vertrouwd in zaaltje één, het territorium van Minerva. Maar ze is voor de gelegenheid juist verhuisd naar zaal vijf: 'Want daar ken ik niemand, dus dan kan ik me beter concentreren.'

Augustijnen pakken de eerste deur zodra ze de trap op komen, en rollen zaal twee in. Njord nestelt zich weer daarnaast. Vooral 'die lange tafel in zaal drie wordt gezien als "de Njord tafel", weet masterstudent strafrecht Fabian Wormhoudt. 'Ik heb wel eens gehad dat er negentien bekenden zaten en het laatste plekje werd ingenomen door een willekeurig persoon. Die werd dan wel gek aangekeken door de rest.'

De Catenianen zijn minder honkvast. 'Ik denk omdat we best veel verschillende achtergronden hebben', licht bestuurslid Tijmen toe aan de telefoon. 'Bij Minerva heb je bijvoorbeeld veel rechtenstudenten, dus die clusteren ook meer.' Hoewel de gemiddelde SSR-student onder een vergelijkbaar devies de UB betreedt, zegt assessor acquisitie Joy van de Geer dat er opvallend veel gestudeerd wordt in de *Asian Library*, ook wel de 'elite-zolder' geheten. In de met een speciaal pasjesslot afgesloten zaal verwijderd de beveiliging regelmatig stiekem

binnen gesneakte studenten, wanneer blijkt dat zij geen aan Azië gerelateerde studie doen. Voor de diehards op zoek naar afzondering zijn er de geduchte studiehokjes, bestemd voor één persoon. Maar gek genoeg veroorzaken die soms juist overlast, zegt rechtenstudent Ludolf Jongeneel. 'Studenten verkeren daar in de veronderstelling dat niemand ze hoort. Dus je hebt mensen die bellen, zingen, praten, of rare geluidjes maken.' Wormhoudt reserveerde ooit per ongeluk zo'n afgesloten kamertje. 'Wat een hel is dat. Het is net alsof je een week op vakantie bent met een dementor: al het leven wordt uit je gezogen als je in die cellen zit.'

II. Zo houd je plekken bezet

Vooraf wanneer de eerste toetsen dichterbij komen, lijkt de bibliotheek uit haar voegen te barsten. 'Tijdens de reudentamenperiode is het gewoon echt *mayhem*', zegt Jongeneel. 'Als je om 10 uur 's ochtends binnenkwam, was soms alles al bezet.' Op die apenrots is veel geoorloofd, zo ook plekken bezet houden door de vriendjes en vriendinnetjes van laatkomers. Toch geldt ook hier een vaste etiquette. Even kort een tafeltje voor je huisgeenoot vrijhouden die met een rammende kater in bed ligt maar er binnen een uurtje wel zal zijn, dat mag volgens de meeste ondervraagden. Maar houd het wel beschaafd, zo luidt het credo van de fanatieke UB-bezoekers. Wormhoudt maakte meer dan eens mee 'dat de jongste van een jaarclub of dispuut bij wijze van spreken met papertjes langs een hele tafel loopt, zodat het allemaal voor zijn clubje is. Dat is een beetje gênant.'

Hoe moet het dan? 'Je moet het actief bezetten, anders komt het echt ruk over', legt Jongeneel uit. 'Als je alleen één A4'tje van een samenvatting neerlegt, is dat niet genoeg. Je moet echt even twee boeken openleggen, en daarnaast een open schrift met daarop een ingeklikte pen.' Josephine, uit Minervazaal één, lacht ongemakkelijk bij de vraag of ze zelf ook studieplekken 'reserveert' voor bekenden. Ze vat de vicieuze cirkel treffend samen: 'Plekjes bezet houden is echt heel irritant, maar ik doe het zelf ook wel.'

III. De befaamde lampenoorlog

'Het licht in de UB is een beladen, gevoelig onderwerp', zegt Wormhoudt. De standaard studieplek is voorzien van een vaste uitrusting: een zwarte bureaustoel, een uitklapbare met twee stopcontacten en een knopje in het midden van de tafel, om de lamp boven de tafel aan te zetten.

Dat leidt tot strijd, weet rechtenstudent Sascha Frinking: 'Je zet de lamp niet alleen aan voor je eigen tafel, maar ook de drie eromheen. Er is soms wel een akkefietje over.' Dat blijkt een understatement te zijn: talloze studenten halen de lampenkwestie aan en blijken compleet verdeeld te zijn. Er zijn twee kampen: aan of uit.

'Het is echt heel irritant als mensen de lampen aan doen, vindt Josephine. 'Ze zijn zo fel!' Volgens student biofarmaceutische wetenschappen Mila Busing 'moeten ze gewoon aan. Als het vroeg donker is in de avond bijvoorbeeld.' Jongeneel: 'Ik heb hier van 9 uur 's ochtends tot 12 uur 's nachts gezeten en nog nooit een lamp hoeven aanzetten. Ik vind het sociaal omdat je zoveel mensen beïnvloedt met dat licht.' Josephine heeft nog wel een tip voor de volgende UB-renovatie: 'Er zouden verschillende standen moeten zijn, of een soort dimmer.'

De turbulente tweestrijd leidt soms tot uitpattingen. Wormhoudt kan zich 'de befaamde, beruchte lampenoorlog uit 2019' nog herinneren. 'Er was een jongen in zaal drie die altijd binnenkwam met een lading IT-spuul: zes laptops, 24 toetsenborden en vijf ordeners. Als hij eenmaal klaar was met het uitstellen van zijn apparaatuur schoot zijn vinger als een kruisraket richting het knopje van de lamp. Naast hem zat iemand die het daar niet mee eens was. Toen die jongen koffie ging drinken, gooide zij de lamp weer uit. Toen zij naar de wc ging, schoot zijn vinger direct weer richting de knop. Zo ging dat de hele dag door.' Wormhoudt is zelf van kamp lampen aan. Zijn advies: 'Door het te vragen sta je eigenlijk al met 3-0 voor. Want ze durven dan geen nee meer te zeggen.'

IV. Duo binnen? Dan drink je dure koffie

Net zo belangrijk als het studeren zelf zijn de pauzes. In het UB-café kan je even op adem komen, de studieboeken ontvluchten en het cafénepeil omhoog krikken hopen op hernieuwde concentratie. Maar behalve een lust is koffie halen ook een last. Enerzijds vindt Frinking 'het gezellig om samen met mensen te zitten die ik kan aantikken voor een bakkie', anderzijds studeert ze het beste als ze ergens alleen zit. 'Je bent daardoor minder snel afgeleid en zegt makkelijker nee.'

Beneden wacht een lastige keus: goedkope automaatkoffie of de minstens vier keer zo dure maar minder naar slootwater smakende cafetariakoffie. 'Het ligt eraan welk deel van de maand het is', zegt rechtenstudent Tim de Hoog. 'Vlak voor je salaris of de Duo is het automaat, maar kort daarna zoveel mogelijk de dure.' Hij neemt een slok van zijn cappuccino. 'Zoals je ziet, heb ik net salaris gehad.' Hoewel financiële overwegingen een voornaam rol spelen bij het gros van de studenten, blijkt je dat ook te kunnen ontgroeien. 'Op een gegeven moment merk je dat je wat ouder en volwassener wordt en dat je smaken zich ontwikkelen', zegt masterstudent Egyptologie Omar Ghaly. 'Als je dan eenmaal gewend bent geraakt, dan kun je niet meer terug. Ik haal nu altijd goede koffie, zelfs al heb ik nog maar twintig euro op mijn rekening waar ik nog een paar dagen mee door moet.'

Los van geldgeneuzel of enige zorgen over plezierig pauzegezelschap, speelt er nog een derde factor mee, tijd. Voor Jongeneel is het daardoor een makkelijke afweging: 'Koffie bij de cafetaria duurt vaak lang. Uit de automaat heb je voor 55 cent gewoon een zelig bakje studententrane dat binnen no time uit je apparaat komt stromen.'

V. Wie écht wil studeren, gaat niet naar de UB

'De UB is echt thuiskomen', stelt Wormhoudt. Voor studenten staat het gebouw symbool voor iets groters: ontmoetingsplek, vleeskeur- en paradeerlocatie.

Dat geldt zeker voor de nieuwe lichte Minervanen die op dit moment twee weken lang verplicht bivakkeert in de UB, omdat de deuren van de vereniging voor eerstejaars sluiten tijdens de eerste tentamenperiode van het collegejaar. Resultaat: er wordt keihard 'doorgekernd' (jargon voor: een jaarclub vormen) op de begane grond, de aangewezen oriëntatie buiten of tussen de exclusieve collectie Rook- en paradijswerken in zaal 7.

In de krochten van de UB wordt ook gezocht naar liefde. Aan de tafels, in de zalen en op de gangen wordt stevig geflirt en geflaneerd. Er is zelfs een Facebookgroep: 'Gespot: UB UI', waar jarenlang hartstochtelijke dichtstukken in zijn gedeeld, in de hoop dat die ene vurige aanblik in zaal zeven zou uitgroeien tot moois.

Ook zij die toch besluiten te studeren doen dat op ludieke wijze. Ghaly en zijn dispuutsgeenoten, organiseren om de zoveel tijd de UB-marathon. 'Dan gaan we van opening tot sluit, dus 8:30 tot 00:00. Het idee is dat je de volle lengte aan het studeren bent, of een poging doet. Op Twitter verschijnen dan statusupdates als: "Nog vijf uur te gaan... de mannen zitten er doorheen... deze is al *Minecraft* aan het spelen." Als je zoekt op #UBmarathon vind je ons en de marathon van Ulaanbaatar - de hoofdstad van Mongolië - die dezelfde hashtag gebruikt.'

Voor een bezoek aan de bibliotheek worden de nieuwste Ralph Lauren-hemden, hipste *flared jeans* en opgepoetste Dr. Martens met plateaauzool uit de kast getoverd. Sara gaat altijd gewaarschuwd op stap als ze naar de UB gaat: 'Je weet nooit wie je tegenkomt.'

Ook Ghaly ziet hoe modestudenten zich voor elkaar uitsloven. 'De UB modeshow is wel een fenomeen, dat mensen zich kleden om naar de UB te gaan. Als je oversteekt naar het Lipsius, is dat echt een wereld van verschil.' 'Het is zien en gezien worden', zegt de Hoog. Dat is ook meteen de voornaamste reden waarom hij vandaag op een andere locatie studeert. 'Ik zit nu heel brak in Plexus en ik zou zo nóóit naar de UB gaan.'

Docent, therapeut of allebei?

De mentale gezondheid van studenten staat onder druk door oplopende stress, prestatiedruk en eenzaamheid. Dat gaat docenten niet in de koude kleren zitten. 'Ik ben ook medemens. Je moet voor elkaar zorgen.'

DOOR MARCIËLLE VAN DER KRAAN
FOTO JOOST MARCELLIS

Afspraken niet nakomen, om uitstel vragen, zich terugtrekken tijdens colleges, vaker afwezig zijn en minder contact zoeken met anderen; het zijn signalen die bij de meeste docenten alarmbellen laten rinkelen. Maar dan? Wat doe je vervolgens?

Veel docenten worstelen daarmee, stellen Lut Duerinckx en Eva van der Zee van GGZ Rivierduinen. Zij gaan hierover regelmatig in gesprek met docenten en studieadviseurs.

'Om het gesprek te starten, kan je het best proberen om vanuit de ik-boodschap te spreken', stelt Duerinckx. 'Dan zeg je bijvoorbeeld: "Ik zie dat je vaak om uitstel vraagt", of "ik merk dat je erg stil bent tijdens college", zonder daar een oordeel aan te hangen. Dan geef je de student de ruimte om daar wat meer uitleg over te geven.'

Die techniek past Esther Op de Beek, docent bij de opleiding Nederlandse taal en cultuur, ook toe. Ze spreekt 'schrikbarend veel' studenten met psychische klachten, zegt ze. 'Bijna elk college moet ik wel iemand in contact brengen met de studentcoördinator of studentpsycholoog.'

Tjerk Oosterkamp, hoogleraar experimentele natuurkunde, probeert zo'n doorverwijzing soms juist te voorkomen. 'In heel veel situaties kan een gesprek met medestudenten of docenten al heilzaam zijn.' Dat wakkert hij aan door zijn eigen frustraties of problemen met studenten te delen. 'Ik vertel in college ook over mijn eigen uitstelgedrag of dat ik geen zin heb in het schrijven van een onderzoeksvoorstel. Dat verlaagt de drempel om het erover te hebben. Ik merk

dan dat studenten na college of bij de koffieautomaat een praatje komen maken. Sommige problemen probeer ik zo normaal te laten zijn dat mensen er niet mee naar de psycholoog hoeven.'

Ook Van der Zee en Duerinckx vinden dat van belang: 'Als je vaker over alledaagse dingen praat, is de drempel om te vragen hoe het met iemand gaat een stuk lager.'

Op de Beek wil ook toegankelijk zijn voor haar studenten door mee te gaan op studiereis of samen met haar studenten mee te doen aan de Singelloop. 'Dan kom je in een andere setting met elkaar in aanraking. Niet alle docenten kiezen daarvoor. Alleen dan is het ook lastiger om dingen aan te kaarten bij studenten.'

Die mogelijkheid is niet voor iedereen weggelegd, erkent ze. 'Bij de opleiding Nederlands kennen we elkaar en kan ik in de gaten houden hoe het met iedereen gaat. Ik kan me voorstellen dat dat voor docenten met volle collegezalen niet te doen is.'

Pedagoog Van der Zee vindt het vooral belangrijk dat docenten enigszins afstand bewaren. 'Ik hoor wel eens over studenten die docenten onbewust als een soort therapeut gaan zien. Dat is lastig voor docenten: die moeten ook hun eigen grens in de gaten houden. Ze zijn vooral van belang in het eerste gesprek en in het signaleren van problemen. Daarna moet je iemand doorverwijzen voor passende hulp, want als je als docent dat soort gesprekken gaat voeren, kan je daar ontzettend last van krijgen.'

'Het past niet altijd even makkelijk in het takenpakket van een docent', zegt Duerinckx. 'Bovendien moet je

stevig in je schoenen staan. Als dat niet zo is, moet je het probleem voorleggen aan iemand die de student wel kan helpen.'

'Soms krijg ik heel heftige verhalen te horen', beaamt Op de Beek. 'Het is fijn om er te zijn voor studenten, maar ook lastig om te horen hoe slecht het gaat met iemand. Ik zeg dan: "Ik vind het prettig om erover te praten en vind het heel goed van je dat je zo open bent, maar ik ben geen hulpverlener. Ik kan jou hiermee niet helpen. Je moet professionele hulp zoeken."' Tegelijkertijd zorgt het ook voor een lastig dilemma:

'Een paar jaar geleden kon je een student doorverwijzen en was er direct hulp. Nu weet ik dat ze maandenlang op een wachtlijst komen te staan.' Oosterkamp poogt altijd het gesprek met zijn studenten te voeren. 'Ik weet dat depressie een heel

gevaarlijke ziekte is en ik ben er niet bang voor. Als samenleving ben je toch via allerlei draadjes met elkaar verbonden en moet je voor elkaar zorgen. Ik zorg wel dat die professionals erbij betrokken worden en ik ga niet op de stoel van de therapeut zitten.'

Hij maakte ooit mee dat een van zijn studenten naar hem toe kwam om te vertellen dat een andere student afscheid kwam nemen. 'Dan heb ik het over suicide. Destijds hebben medestudenten haar naar de huisarts gebracht en daarna weer thuisgebracht. Zelf heb ik nu al tien jaar contact met deze student, die inmiddels geen student meer is. Meer dan eens heb ik gedacht dat ik te dichtbij kwam. Het was geen student die ik beoordeelde of les gaf, dus ik heb ervoor gekozen wel dat contact aan te gaan.'

'We zijn niet verantwoordelijk voor die volwassenen

'Ik vertel in college ook over mijn eigen uitstelgedrag of dat ik geen zin heb in het schrijven van een onderzoeksvoorstel'

mensen, maar wel voor de veilige onderwijs sfeer', zegt Op de Beek. 'Het hoort ook bij docent zijn. Je wilt als mens dat het goed gaat met een ander. Die tijd reken ik erbij in. Maar ik beschouw het niet als extra werkdruk.' 'Mijn tijd hoeft niet te worden gedeclareerd', vult Oosterkamp aan.

'Het is niet onze taak om voor studenten te zorgen. Maar ik ben niet alleen maar docent als ik op de universiteit rondloop. Ik ben ook medemens.'

'Tegenslag hoort ook bij het leven'

Als het gaat om studentenwelzijn mogen zowel de universiteit als studenten meer naar zichzelf kijken, vinden beide docenten. 'Welk verhaal vertellen we als universiteit zelf?', vraagt Op de Beek zich hardop af. 'Misschien moeten we een keer een alumnus laten spreken die geen werk kon vinden en wat anders ging doen. Dat is een eerlijker verhaal. De succesverhalen van iemand die een ontzettend mooie baan kreeg na het afronden van de studie kunnen meer druk leggen op studenten.'

Maar ook als het niet goed gaat met studenten, omdat de jaarindeling te zwaar is of de studielast te hoog, legt de universiteit volgens Op de Beek het probleem te vaak neer bij de student zelf.

'Dat vind ik niet terecht. Je hebt niet altijd een cursus mindfulness of stressmanagement nodig. Doordat we zo vanuit het individu denken, vergeten we dat alternatieve maatregelen veel meer impact kunnen hebben op studenten.' Tegelijkertijd moeten studenten ook leren weerbaar te zijn. Oosterkamp: 'Ze moeten ook accepteren dat ze tegen bepaalde belemmeringen oplopen en dat die deel uitmaken van hun bestaan. Ook dat is het leven.' Op de Beek: 'Er is gewoon tegenslag en onzekerheid. De universiteit is ook een organisatie die mensen voorbereidt op het werkende leven. Om te zorgen dat als er iets gebeurt, iemand zelf in staat is de regie te nemen en mee te denken over de oplossing.'

Er gaat een nieuwe virtuele munt rond onder studenten: de 'anytimer'. Mare onderzocht deze nieuwe vorm van valuta die behalve tot dronkenschap ook kan leiden tot brandwonden of seks in een UB-wc. 'Dit is goed zaken doen!'

DOOR PIM BAKX

Pieter-Paul en zijn clubgenoot Erik lopen om vier uur 's nachts langs de Oude Singel als Erik een geniale ingeving krijgt: 'Hee ouwe, als jij nu de gracht in springt, krijg je twee anytimers op mij.' Pieter-Paul, die toch al niet goed meer uit zijn woorden komt, kijkt zijn clubgenoot aan, trekt zonder iets te zeggen al zijn kleren uit, en springt poedelnaakt het ijskoude water in.

PLONS.

De volgende ochtend kan Erik zich maar weinig herinneren van het voorval, totdat Pieter-Paul hem videobelt: 'Je weet het al hè. Trek die anytimers maar.' Erik loopt met veel tegenzin in zijn badjas naar de fusiekoelkast, pakt twee bier-tjes, schuift er twee rietjes in en drinkt beide flesjes achter elkaar in één keer leeg, terwijl Pieter-Paul aan de andere kant van de lijn toekijkt.

Zo gaat dat in de wereld van deze nieuwe studentenv valuta. Anytimers zijn de hoop voor schrale studenten en mislukte cryptobeleggers: fiets vijf keer naakt heen en weer over de Breestraat, laat jezelf tot bloedens toe verminken of drink een beker gruis uit het doucheputje en voor je het weet stik je van virtueel geld. Mare ging langs bij verschillende studentenhuizen om grip te krijgen op het fenomeen dat in gestaag tempo de euro aan het overnemen is.

Niels de Brabander (24), student geschiedenis en politologie en eveneens nestor (huisoudste) van Het Poepelpaleis neemt als eerste het woord in de fusie, waar de vijf huisgenoten bij elkaar zijn gekomen om het begrip *anytime* uit de doeken te doen.

'Het is een soort weddenschap die je aangaat met iemand anders. Je laat iemand iets doen en in ruil daarvoor heeft die persoon het recht om jou op elk willekeurig moment een biertje te laten drinken.'

Zijn huisgenoot Tijmen Troost (biologie, 20) corrigeert: 'Te adten.'

Arie Kruijer (tussenjaar, 22): 'In principe mag je hem geven wanneer je wilt, rekening houdend met het feit dat je hem terug kan krijgen.'

Rechtenstudent Jasper Hoekzema (20): 'Dat is natuurlijk het mooiste. Als je er allebei een "op" elkaar hebt, want dan kan hij altijd *backfire*.'

'Het is een soort machtsspel', aldus de 22-jarige Ruben (die niet met zijn achternaam in de krant wil). 'Want je weet wat je terug kan verwachten.'

Het principe achter de anytimer lijkt dus relatief eenvoudig. Opdrachtgevers kunnen iemand anders 'anytime' een biertje laten adten, en als ze de opvoering niet in levenden lijve kunnen aanschouwen, voldoet een (video)belletje.

Toch komt er veel meer bij kijken, weet communicatiestudent Niels Heeman (23) van Huize in den Vrolycke Schuyver (DVS). 'Het is een soort handelswaar. Je probeert voor jezelf het beste uit de deal te halen.' Het gaat dus niet alleen om het drinken, maar ook om het onderhandelen. Een dispuutsgeenoot van Heeman liet recentelijk nog een oorbel schieten voor 24 anytimers. Voor die hoeveelheid had hij het zelf nooit gedaan, zegt hij. 'Enerzijds wil je meer any's krijgen dan dat iets eigenlijk waard is, anderzijds probeer je minder any's weg te geven.'

Toen er een filmpje rondging in Leiden van een Augustijn die een beker kots uit de pisbakken schepte en vervolgens opdrook, waren veel studenten in shock. Niet omdat het zo intens smerig was, maar vanwege de schamele beloning: 'Dat hij dat doet... voor maar zestien anytimers!'

Studenten hebben er alles voor over om het anytimer-saldo omhoog te krikken: ze springen de gracht in als het vijf graden vriest, hebben seks op een openbare plek of adten een liter bier in een propvolle UB-zaal. De moraal van het verhaal: alles heeft een prijs.

In appgroepen van dispuuten doet het volgende tafereel zich regelmatig voor. Als iemand oppert: 'Hoeveel any's als ik Manneken Pis donkergroen verf?' begint de rest gretig te

bieden. Het bericht wordt door middel van kopiëren/plakken met namen en aantallen ondertekend, totdat het aanbod hoog genoeg is. De daad wordt uitgevoerd en de anytimers genoteerd, vaak via de eigen notitie-app.

Troost kan zich zijn slechte en goede deals nog herinneren. 'Ik heb een keer een pan bier ge-adt voor tien any's. Achteraf dacht ik: dat smaakt wel raar. Wat bleek: mensen hadden allemaal hun as erin gedaan.' Maar dat was niet wat hem dwarszat. 'Toen ik naar huis ging, heeft iemand anders het nog een keer gedaan voor twintig. Kut, denk je dan, ik had beter moeten onderhandelen.'

Een deal waar hij wél trots op was: 'Ik heb ooit een heel natte, zompige Bugle die in de gootsteen lag opgegeten voor vijf any's. Dat is goed zakendoen!'

De jongens van Het Poepelpaleis hebben een heus any-time-rooster boven op de keukenkastjes geplakt, waar nauwkeurig wordt bijgehouden wie allemaal op wie een anytimer heeft. Er is een speciaal rijtje gereserveerd voor de 'huisany's' voor degenen die hun huistaken niet uitvoeren,

legt Kruijer uit: 'In mijn geval is dat de vis verschonen.' Ruben kijkt om naar het aquarium, dat donkergroen kleurt. 'Zoals nu dus: we kunnen wel even een demonstratie geven.' Zo zijn er dus zelfs manieren om anytimers op elkaar te krijgen, zonder daarbij te onderhandelen. Bij Vliet3, waar de 22-jarige rechten- en economiestudent Max Brood met 30 andere huisgenoten woont, krijgen medebewoners een any op iemand, als die persoon doorverhuist naar hun verdieping. Heeman doet met zijn huisgenoten bij DVS iets vergelijkbaars met nieuwe huisgenoten, op de hospiteeravond zelf. 'Heel het huis krijgt in het begin één any op je. Dat lijkt veel, maar vaak wordt de helft al meteen ingezet op de avond zelf en nog een kwart de volgende ochtend. Dan houd je er uiteindelijk maar iets van vijf over.'

Hoe wetteloos de onderlinge handel ook lijkt, er zijn wel degelijk fatsoensregels, stelt Brood gerust. 'Je gaat bijvoorbeeld niet een anytimer inzetten als iemand nog moet rijden.' Er is altijd wel ruimte voor discussie, maar 'zomaar weigeren kan niet', zegt hij. 'Dan verdubbelt ie.' Er wor-

den zelfs 'allianties gevormd' op avonden waarbij er met het huis gedronken wordt. 'Dan kijk je samen hoeveel any's je op een bepaald persoon hebt en dan kun je er bijvoorbeeld 12 of 24 in één keer uitdelen. Dat noem je dan "any halve krat" of "any krat". Dan zorg je dat een persoon de hele avond moet kratzitten.' Wie dan dapper genoeg is om te besluiten niet meer mee te drinken, kan zich uitkopen... voor extra anytimers.

Een anytimer kan dus ook een laatste strohalm zijn om jezelf uit vervelende situaties te redden. Dat geldt zeker voor een ander breed ingeburgerd drankritueel, het zogeheten 'velletje'. Heeman legt uit: 'Als je een glas kapot laat vallen, moet je op een kratje gaan staan met een velletje wc-papier tussen je billen dat wordt aangestoken. Je mag het papierje pas wegslaan als je een biertje hebt leeggedronken.' Er zijn echter verzachtende omstandigheden: slachtoffers mogen zelf bepalen hoe ze het papier scheuren. Heeman: 'Ik scheur het liefst lange dunne repen, dan heb je meer tijd, tenzij de vlam ineens omhoogschiet.' Brood: 'In principe gaat het

nooit mis. Als je het biertje echt niet op krijgt, sla je het papier-tje alsnog weg. Dan zeurt de rest even maar dat waait vanzelf over.'

Meestal dan, want met een hospitant liep het slecht af. 'Die was nét ingestemd en durfde het velletje natuurlijk niet weg te slaan. Maar omdat hij niet zo goed kon adten, heeft hij een aantal weken met een brandwond op zijn anus rondgelopen.'

Brood wil maar zeggen: een afkoopsom in anytimers had in zo'n geval uitkomst kunnen bieden. 'Vooral chicks doen liever niet een velletje', weet hij.

Zoals dat hoort bij nieuwe financiële markten is de wisselkoers uitermate grillig en schieten nieuwe varianten als paddenstoelen uit de grond. Kruijers persoonlijke favoriet is de 'any douche': 'Als je die goed timet, is het echt heel naar. Je moet dan naar huis, douchen in je eigen douche, en weer terug.' Tot zijn grote opluchting is de 'any-ferscelling' – waarbij het slachtoffer per trein en veerboot op en neer naar het Waddeneiland moet reizen – nog aan hem voorbijgegaan.

Voorlopig dan.

Alles voor een anytimer

Wisselkoers: seks en geweld

Gevraagd naar de wildste ervaringen op het gebied van anytimers, bleek het voor veel studenten opeens lastig om herinneringen naar boven te halen. In een poging de wisselkoers tot enigszins in kaart te brengen hield Mare een anonieme enquête. Waar een respondent voor slechts één anytimer al 'de troep uit de gootsteen eet', wordt de ander pas voor twee verleid om 'boodschappen te halen terwijl iemand brak is'. Voor datzelfde aantal gaan anderen al over tot sadisme zoals 'een bierdopje tot bloedens toe in iemands hand drukken'.

De drempel voor seks is relatief laag. Een student geeft haar dispuutsgeenootje twee anytimers als het haar lukt om 'met de gitarist van de band die speelde die avond te naaien'. Er worden drie anytimers beloofd voor 'naaien in de UB-wc'.

Voor 'aankloppen bij een huisgenoot van het andere geslacht en geslachtsdeel laten zien' zijn drie anytimers te verdienen.

Pas bij grotere aantallen gebeuren de serieuzere dingen: voor veertien anytimers zet iemand 'een tattoo die ik liever niet aan mijn moeder laat zien'.

Het 'drinken van voetwater' (wat dat ook moge zijn) kost twintig stuks, voor 28 is iemand bereid tot 'scheren wenkbrauw'.

‘Als er een traan vloeit, kun je daar niks aan doen’

DOOR EMIEL BEINEMA
FOTO TACO VAN DER EB

Wat houdt je werk in?

‘Ik begeleid begrafenissen. Meestal hoeven we alleen de kist te tillen: eerst naar de ceremonie en daarna naar het graf. Maar soms doen we ook andere ceremoniële dingen. Bij een katholieke uitvaart houden we een condoleanceboek bij of dragen we bloemen.’

Is het emotioneel zwaar?

‘Voor mij is het gewoon werk. Ik kom niet veel met cliënten in contact. We zijn vooral bij het dragen zelf, dus we zien vaak niet hoe mensen erbij zitten tijdens het afscheid. Dat is het heftigst. ‘Maar soms komt het toch dichterbij. Ik heb wel eens een dienst gehad waarbij

de familie zelf mee wilde dragen. Wij liepen voorop, maar hoorden ze achter ons snikken. Je ziet soms ook kinderen huilen, of hoort ze roepen: ‘Oma! Oma is weg!’ Dat zijn de momenten waarop je voelt dat je op een begrafenis bent.’

Kun je dan je tranen bedwingen?

‘Als er een keer een traan over je wang rolt, kun je daar niks aan doen. Maar het is niet de bedoeling dat wij in die emotie meegaan. Ik heb daar zelf niet zo’n last van. We zien vaak weinig van de begrafenis en kennen de overledene niet. Daardoor wordt het niet persoonlijk. ‘In de auto onderweg naar een dienst is het nog gewoon gezellig. Maar het mo-

ment dat we op de begraafplaats aankomen, gaat in één keer de switch om. Dan loopt iedereen gelijk strak in formatie en met een neutraal gezicht.’

Is het leuk werk?

‘Ik vind het een heel fijne baan. Het is heel mooi en een handige bijbaan, want erg flexibel. Je geeft je beschikbaarheid ongeveer een maand vooraf op. Een paar dagen van tevoren krijg je dan te horen als er een dienst is en kun je die bevestigen.

‘Mensen zijn ons ook vaak heel dankbaar. Bij een Chinese dienst is het gebruikelijk om de dragers een fooi te geven. Dan krijg je een heel mooi envelopje. Bij andere diensten staan we op het einde soms in een erehaag en bedanken mensen ons nog. Dan laten ze weten dat ze vonden dat het heel strak ging.’

Is een strakke dienst het hoogst haalbare?

‘Ja, daar gaan we voor. Het is mooi om te merken wanneer iedereen op één lijn zit. Elke dienst is een van ons commando. Die zegt bijvoorbeeld: ‘Dragers buigen alstublieft’, zodat iedereen weet wanneer we moeten bewegen. Soms zijn we zo goed op elkaar ingespeeld dat we al op dat moment anticiperen. Dan gaat alles perfect gelijk en ziet het er mooi uit.’

Ben je door dit werk anders naar de dood gaan kijken?

‘Als ik nu zelf een uitvaart zou bezoeken, zou ik er denk ik niet zo mee bezig zijn: dan denk je meer aan de persoon zelf dan aan wat eromheen gebeurt. Maar de begrafenis van Queen Elizabeth II heeft iedereen hier gezien. Haar kist had loden elementen dus was ontiegelijk zwaar: zeker twee keer zo zwaar als wij hier schouderen. Die moesten zij met z’n achten dragen en dan ook nog een heel lange tijd. Daar hebben we het nog vaak over gehad.’

COLUMN | MAIA DE QUAY

De brullende, baaprokende huisgenoot werkt nu op de Zuidas

Als mijn communicatie met mijn oud-huisgenoten wat zou zeggen over onze relatie dan zou het niet lang duren voordat je er cynisch van wordt. Afgebroken telefoontjes (eten brandt aan), een veelheid aan ongeopende whatsappgesprekken (ik wil even goed reageren maar kan daar dan vervolgens ook een week lang geen tijd voor vinden) en verzette afspraak na verzette afspraak.

Hoewel onze relaties dus eigenlijk maar matig onderhouden worden, was het leven me gunstig gezind en kwam al het contact in de afgelopen week samen.

Zo sprak ik de afgelopen week ineens vier van mijn dertien oud-huisgenoten. Mensen met wie ik bijna vier jaar in de fameuze oude sokkenfabriek op de

Kaiserstraat heb gewoond, lief en leed mee heb gedeeld en nu al bijna twee jaar nauwelijks zie. Toen ik nog een jonge en onbezonnen Leidse bachelorstudent was, schreef ik al eens over de vreemde en intense relaties die je met je huisgenoten ontwikkelt. Wat ik toen echter nog niet wist, was hoe vreemd die relaties worden vanaf het moment dat je níét meer samenwoont. Wat ik bedoel is dat ik afgelopen week weer oud-huisgenoten sprak die ik vaker op sloffen dan normale schoenen heb gezien en van wie ik weet welke kleur hun lievelingsonderbroek is, maar dan toch door middel van de vraag ‘goh, wat doe je nu eigenlijk?’ erachter kwam dat ze inmiddels een dubbele master doen en volgend jaar naar een ander continent willen verhuizen.

Alsof we een vriendschap achterstevoren beleven: eerst deelden we elke dag vol met intieme, rare, vieze en onhebbelijke dingen en dan nu pas zien we elkaar een keer in de zoveel tijd en krijgen we te horen hoe het zit met de grotere langetermijnzaken. Hierin viel me overigens vooral op dat juist de huisgenoten die het vaakst ongeschoren, onge-

wassen en ongeleid door het huis paradeerden, hun leven nu het meest op de rit lijken te hebben.

Want terwijl ik nog bezig ben met studiejaar nummertje zoveel en van plan ben om dat hele gebeuren volgend jaar met nóg een master te verlengen, heeft mijn iconische oud-ganggenoot, die in huis vooral bekend stond om haar harde geschreeuw en het feit dat ze haar tentamens altijd voorbereide door de avond ervoor een flinke baap te roken, inmiddels een leuk Amsterdams appartement dat ze deelt met een vriendin, een hond én baan op de Zuidas heeft.

Al met al is deze hele fase van (oud-)huisgenoten zijn heel leuk, want naast dat het bijzonder is om te zien waar iedereen terecht komt, is het vooral fijn om te merken dat onze relaties sterk genoeg zijn om ook nog buiten het huis te bestaan. Hoewel we elkaar niet meer dagelijks zien of verbonden zijn door middel van dezelfde voordeur, een lijst met verzaakte schoonmaaktaken of een ranzige fusie, heb je echte vrienden gevonden in mensen die je - als je niet samen had gewoond - misschien wel nooit had leren kennen.

Maia de Quay is student rechten

‘Ik sprak oud-huisgenoten van wie ik weet welke kleur hun lievelingsonderbroek heeft’

